

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
15/2180

Vår referanse:
201504031-5 008

Sted, Dato
Oslo, 13.11.2015

HØRINGSSVAR - FORSLAG TIL LOV OM ENDRING AV JURIDISK KJØNN

Vi viser til Helse- og omsorgsdepartementets høringsbrev av 25.06.2015.

Forslaget – betydning for passutstedelse

I høringsnotat med forslag til lov om endring av juridisk kjønn foreslås at retten til å endre juridisk kjønn skal baseres på egen opplevelse av kjønnsidentitet.

Forslaget innebærer bl.a. at personer kan registreres i Folkeregisteret med et juridisk kjønn som fraviker fra det kroppslige (kjønnsinkongruens). Ettersom pass utstedes med utgangspunkt i registrert identitet i Folkeregisteret, vil angivelse av kjønn i passet i slike tilfeller ikke stemme overens med passbildet.

Ikke behov for endring i passloven for å tillate utstedelse av pass

Passloven og passforskriften regulerer ikke uttrykkelig forholdet mellom fotografi og kjønn. Hensynet til passets funksjon som et pålitelig dokument for sikker identifikasjonsverifisering gjør at man i utgangspunktet ikke utsteder pass hvis det ikke er samsvar mellom en persons utseende på fotografiet som skal benyttes og det kjønn personnummeret angir. For personer som er i en kjønnskiftesituasjon er det likevel praksis for å tillate manglende samsvar mellom medisinsk kjønn og hvordan personen fremtrer på fotografi.

Vi er enig i departementets vurdering om at det ikke er nødvendig med lovendring for å tillate utstedelse av pass der registrering med utgangspunkt i opplevelse av egen kjønnsidentitet medfører at det blir manglende samsvar mellom kjønnsangivelse i passet og passbildet.

Behovet for at tidligere data beholdes i passregisteret

I bestemmelsen for passregister i passloven § 8 andre ledd gis det hjemmel til at det ved endring av navn eller lignende, og ved utstedelse av nytt pass, også kan beholdes tidligere data i passregisteret. Vi ser muligheten for at personer som har endret juridisk kjønn vil kunne fremme ønske om at tidligere data vedrørende personopplysninger som etter endringen er uriktige slettes. Vi understreker at det er viktig at personens passhistorikk for gammelt og nytt fødselsnummer knyttes sammen og kryssrefereres elektronisk. Det gjelder også ved endring av juridisk kjønn og medfølgende tildeling av nytt fødselsnummer. Dette er nødvendig for at politiet skal kunne utføre sin jobb i tråd med passloven med forskrifter.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12

Tlf: 23 36 41 00
Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Giro:
www.politi.no

Praktiske problemer

Det vil kunne oppstå praktiske problemer i en kontrollsituasjon når følt kjønn avviker fra fysisk kjønn. Ved kontroll av norske borgere i norsk grensekontroll vil problemet antakelig være minimalt, ettersom kontrolløren vil kjenne til norsk regelverk og ha tilgang til folkeregisteret. Det er grunn til å tro at kontroll i utlandet i mange tilfeller ikke vil gå like smidig. Dersom kontrollelementene i passet ikke speiler den virkeligheten kontrolløren oppfatter, vil de svekkes. Angivelsen av kjønn i passet vil da kunne få negativ verdi for den reisende i identitetskontrollen. Ved identitetskontroll generelt, og grensekontroll spesielt, skal kontrolløren være helt sikker på at dokument og person tilhører hverandre og at kontrollelementene i passet speiler de faktiske forhold. Manglende samsvar mellom utseende og oppgitt kjønn vil være grunnlag for videre undersøkelse til misforholdet har fått en plausibel forklaring. I en utenlandsk kontroll vil det være sannsynlig at man får et forklaringsproblem, og også i noen tilfeller problemer med å komme ut av kontrollen med et positivt resultat.

I høringsnotatet sies det at eventuelle verifiseringsproblemer på grunn av utseende vil kunne avhjelpes med avlesning av biometriske data som er lagret i passet for fotografiet og fingeravtrykk. I den forbindelse påpeker departementet at slik avlesning forutsetter at de som kontrollerer passet har tilgang til avlesningsutstyr. Vi er enige i at avlesningsutstyr for biometri vil avhjelpe eventuelle verifiseringsproblemer, men det er mange offentlige og private aktører i Norge som foretar identitetskontroll som ikke har slikt avlesningsutstyr, eksempelvis Vegvesenet, NAV, banker, apotek mv.

Aldersgrensen for å kreve endring av registrert kjønn er lavere enn for å kreve pass

Departementet foreslår at aldersgrensen for selv å begjære endring av registrert kjønn skal være 16 år. Til barn under 18 år utstedes som hovedregel ikke pass uten samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret, jf. passloven § 4. En praktisk problemstilling vil kunne være 16-åringen som på egne vegne har søkt om endring av juridisk kjønn og endring av navn slik departementet foreslår. Det kreves ikke samtykke fra den eller dem som har foreldreansvaret. Søknaden innvilges av skattemyndighetene, og det tildeles nytt fødselsnummer. Endringen medfører at det blir nødvendig med nytt pass, noe foreldrene ikke ønsker å samtykke til, f.eks. fordi de ikke støtter det selvstendige valget 16-åringen har tatt. Man bør derfor vurdere behovet for å avstemme mindreåriges kompetanse til å endre kjønnsangivelse i Folkeregisteret med kompetansen til å kreve pass.

Spørsmålet om bruk av en tredje kjønnskategori i norske pass

Departementet viser til at det i retningslinjer fra ICAO åpnes for en tredje kjønnsbetegnelse angitt som X for uspesifisert kjønn og at flere land, bl.a. Danmark, tillater at personer med kjønnsinkongruens kan få utstedt pass med X som kjønnsangivelse.

Departementet legger til grunn at spørsmålet om å ta i bruk en tredje kjønnsbetegnelse i norske pass eventuelt bør vurderes etter en separat utredning. Politidirektoratet er enig i det.

Med hilsen

Kari-Grethe Stave
seksjonssjef

Geir Jonatan Sharabi
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent